

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
involală

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Calea fraților

(dn). Mare putere-i iubirea. Și nu este alta să se poată asemăna cu dânsa. În împărăția ei bănușile se topesc, zavistiile se destramă, zidurile despărțitoare se macină, inimile s'apropie, se înfrățesc, Tatăl din ceriuri e preamărit într'un gând și în aceeași armonie de glasuri. Dragostea a pus pe buzele Mântuitorului ruga duioasă: Părinte, fă ca toți să fie una; și tot dragostea care nu se îndărătnicește, nu se trufește, nu caută ale sale, ci toate le suferă, toate le nădăjduiește și niciodată nu scade, ea singură izbutește să realizeze acest dor nestins al Fiului Omului.

Ea va usca și pâraiele adâncite de răutatea omenească între Apusul și Răsăritul creștin, odinioară una întru cinstirea și ascultarea de aceeași Căpetenie religioasă văzută a tuturor. Credința aceasta e nestrămutată în inimile noastre. Și orice semn al iubirii frățești ne umple de bucuria nădejzii; — simțământ pe care l-am încercat și acum, când cu știrea Congresului pentru Răsăritul creștin, ținut în zilele de 23-25 Aprilie. c. în Roma și Grottaferrata.

Ideii interesării cu iubire și cu tot dinadinsul de cauza fraților disidenți i-a dat, mai în urmă, expresie vibrantă enciclica papală Merum Orientalium a actualului Pontifex Roman. Drept răsărit al acestui glas de Păstor al păstorilor, s'a constituit în Palermo, sub președinția arhiep. cardinal Lavitrano, cu sediul în Seminarul italo-albanez din acea localitate siciliană, un cerc de studii și rugăciune pentru creștinătatea răsăriteană. Prim rod al înghetării acesteia a fost „Săptămâna orientală”, ținută în Palermo, căreia i-a urmat cea din Siracusa. Congresul de deunăzi e continuarea aceleiași mișcări binecuvântate, în necurmată și nespuse de îmbucurătoare creștere.

S'au ținut cu totul trei ședințe. Cea dintâi în marea aulă a Institutului Oriental din Roma, după rugăciuni fierbinți în capela borghesiană a basilicii S. Maria Maggiore, și în inimă cu impresia lăsată de splendidele laude ale Panaghiei cântate, succesive, în limbile lor, de alumnii: Greci, Maroniți, Armeni, Ruteni, Etiopieni, Ruși și Români, ca să se încheie cu acordurile mișcătoare ale mechtariștilor. Participă lume multă și aleasă, din rândurile bisericești și mirenești. Intre alții Preasfinții: G. Calvassy, din Atena, titular de Teodoropolis, pentru catolicii de rit bizantin din Grecia și Turcia europeană; Pavel Schirò, ep. de Benda; Ioan Mele, ep. de Lungro-Sicilia, și Ozarneckij, din Polonia (și aceștia biz.-catolici); principele-preot rus convertit Wolkonskij, și o mulțime de alte notabilități. Ședința o deschide Msgr. d'Herbigny S. I., după care conferențiază PP. orientaliști E. Hermann, Ios. Schweigl și P. Gordillo, dând ample și bine documentate lămuriri asupra stărilor din sânul ortodoxiei de azi (se ia notă până și despre reportagiile „Cuvântului” din București). Ședinței dela Grottaferrata i-a premerș o strălucită liturghie bizantină, cu conferire de ordine ieraticesti. Aceași orientare largă și seriozitate și în expunerile păr. basilian Nil Borgia (Liturghia orientală) și același interes față de chestiile tratate, la bisericiile și mireni prezenți. Care lucru trebuie să se spună și despre ședința a treia din Colegiul Grec dela Roma, cu conferința păr. benedictin Placido De Meester (Solicitudini pontificale pentru Orient) și lămuririle păr. profesor Gaetan Petrotta, referitor la începuturile și consolidarea „Asociației” pentru Răsăritul creștin. Cuvintele de încheiere ale Preasf. d'Herbigny cu sugestia lor de a se insista ca sfinții orientali din calendarul latin să fie cinstiți mai intens ca până acum, și mai ales sfântului Teodor Studitul

Trebuie să reînviem!

Temeri verificate — Două forțe: Agru și FOR. — Imperativele clipei
de Dr. Nicolae Popa

Recunosc că gândurile mele din articolul: „Marasm creștinesc” nu prea cadrează cu elanul de bucurie al sărbătorilor Invierii. Să tulburi veselia curată, pe care doar sărbătorile cu datinile lor o mai aduc în suflete; să privești peisagiul înghețate, în timp ce prin prejur se înviorază viața sub toate formele sale, se pare cel puțin anacronic, dacă nu cu totul inoportun.

Și totuși. În sufletul meu persistă mereu chemarea acelor gânduri, precum în ziua Invierii se reștrânge neapărat săptămâna Patimilor. Pentru că precum nu putea să aibă loc Invierea dacă nu premergeau Patimile și moartea, tot așa — cred — nu poate exista bucurie și veselie cu adevărat creștinească, dacă sufletul nu suferă în prealabil mortificarea defectelor sale. — Se va înțelege deci, că acel articol, pe care redacția a avut bunăvoința să-l publice, era foarte departe de intenția de a aduce vre-o jicnitoare tulburare veseliei. Scris cu gândul la Agru, el voia doar să provoace o revenire asupra activității acestuia, pentru un nou și mai jalonat avânt. Se înțelege de asemenea că, în urma acestei intenții, am trecut ușor peste sentimentul de inoportunitate care m'a însoțit când destinam acel articol chiar pentru numărul de Paști al „Unitii”. Iar astăzi, chiar dacă aparația lui a suferit o întârziere, gândurile de acolo apar a fi fost cu atât mai îndreptățite cu cât în același timp și pe neașteptate îngrijorarea mea a căpătat o confirmare.

În numărul de Paști al revistei „Vremea” se pune o întrebare cu titlul general: „In ce cred?”, și cu subtitluri explicative, în cari se cere mărturisirea credințelor „adânci și permanente” pentru cari cei interogați înțeleg să trăiască și să activeze. Citind cele 33 de răspunsuri iscălite de oameni cunoscuți din lumea politică, universitară, literară, ziaristică și artistică, rămân cu adevărat dezolat când vezi că nici unul din ele, — afară poate de al d. R. Dianu — nu îmbrățișează credința propovăduită de Biserică, ca normă a vieții. Este

să i-se deie în tot Apusul catolic un cult deosebit, au fost acoperite de furtunoase aplauze aprobatoare.

Credem în puterea grației divine. Credem în puterea rugăciunii mai mult decât în orice abilități diplomatice și discuții savante. Luminoasele indicații ale congresului aranjat de asociația siciliană arată calca cea mai sigură ce duce la întâlnirea și împăcarea fraților înbrăbiți: cunoașterea împrumutată și iubirea înțelegătoare și iertătoare. Ce ne-ar împiedeca să apucăm pe același drum și noi Românii, desbinați în uniți și neuniți? Bun e Domnul: purcedând așa, ne-am întâlni.

într'adevăr dezolant să auzi răspunzându-se: „nu mai cred în nimic; sau: „cred în patrimoniul de generozitate și de artă al umanității”; sau în... cutare partid politic, la o întrebare gravă și semnificativă ca aceea, tocmai fiind că a fost pusă cu ocazia sărbătorii credinței. Îngrijorarea mea a căpătat deci o dureroasă confirmare, care deși nu vine din lagărul Agru-lui, nu este mai puțin întemeiată. Fiindcă ceice iscălesc acolo, în marea lor majoritate creștini, reprezintă tot atâtea puncte de vedere ale mediului în care trăiesc, dela care se inspiră și pe care îl influențează. Fiindcă ei — chiar sub allura uneori șagălnică — sintetizează tendințele sufletești ale mirenilor neamului nostru. Și, fiindcă cred, că numai cu foarte mult optimism ne-am fi putut aștepta la alte răspunsuri dacă printre cei interviewați s'ar fi găsit și membrii de-al Agru-lui.

Dar oricum ar fi aceste răspunsuri, ele denotă o stare de spirit puțin îmbucurătoare din punct de vedere creștin și Agru prin însăși esența sa are o menire de regenerare morală, de reînviere creștină a sufletelor. Și această menire nu poate și nu trebuie să se restrângă numai la cadrele Bisericii noastre. Când o lume întreagă privește cu îndoielă și neîncredere moravurile dela noi, și când, noi între noi, glumim pe socoteala acestor moravuri, sau ne supărăm și suferim de pe urma lor, ar fi desigur o crimă să ne închidem în cetățuile, cu zăbrănice de orgoliu, precum crimă este a rămâne în nepăsătoare trândăvie față de cea mai ignorată și totuși cea mai stridentă necesitate a neamului nostru. Agru — și împreună cu el F. O. R. cel de curând născut — trebuie să aibă în viața neamului un rol istoric mai important decât toate legiurile ce s'au adus în diferitele ordine ale vieții sociale. Trebuie să ne dăm seama despre aceasta. Acum în totul luptei năprasnice ce se duce pe tărâmul moral și de rezultatul căreia depinde viitoarea așezare socială a lumii, aceste două asociații au datoria să scoată neamul din toropeala dezorientării de veacuri, și să-l ajute a se ridica la nivelul moral de care este capabil. Să-l îndrumeze în deaproape pentruca echilibrul ce se va stabili aici la noi să se întemeieze pe credința creștină și nu pe credințe extrase ciuntit și interesat din aceasta, și modelate pe placul dușmanilor lui Dumnezeu. Agru și F. O. R. să-și dea seama că răscrucea de timp istoric prin care trecem este pentru noi o chemare a Providenței la renaștere; este momentul de a coborî în adâncurile sufletului nostru, pentruca de acolo să ne ridicăm întemeiați pe credința și omenia specifice acestui suflet. Toate, și orice, se poate

Imprumuta și adapta dela alții — și-am imprumutat destule bune și rele —; tot și orice se poate impune prin hotărârile celor de sus. Numai acestea nu pot fi impuse și nu se pot imprumuta; ele trebuie să nască și să trăiască din seva lor proprie. Ele trebuie să pornească de jos, din marea și ignorata mulțime a românilor cu suflet creștin doritor de pace, de dreptate și de propășire. În mijlocul acestor mulțimi, cele două asociații trebuie să se facă „piatră din unghiu”: temelie și îndreptar; și este atât de categoric acest *trebuie*, încât nesizarea lui va avea consecințe fatale.

Agru trebuie deci să se sesizeze, și tot așa va trebui să facă și F. O. R., căruia de altcum nu avem căderea să-i dăm noi indicații. Dar Agru trebuie să-și organizeze activitatea cât mai curând și mai temeinic. Nu este suficientă formula vagă în numele căreia s'a lucrat până acum, și care a dus la o activitate atât de disparentă și disparentă la diferitele secții. Trebuie o *solidarizare a activității*, pentru atingerea unor obiective precise, cu caracter general și cât mai apropiate, în cadrele scopului general al asociației. În București avem experiența lipsei de răsunet a activității izolate, deși secția locală a făcut tot ce era posibil în împrejurările date. Dacă această activitate ar fi fost înființată de către comitetul central, și s'ar fi desfășurat în același timp, cu același obiectiv și pe planuri potrivite cât mai multor localități (orașe și sate), de sigur că altul ar fi fost ecoul în public și alta rezonanța sufletească interioară.

Este neapărat necesară o *coordonare a activității și o orientare precisă*. Avem impresia că în starea în care ne găsim astăzi ne lipsește și una și alta din aceste condiții sine qua non, și suntem siguri că a continua tot așa înseamnă declin apropiat. De aceea, subsemnatul, în calitate de membru al Agrului, îmi permit a ruga onoratul Comitet Central să se adune neîntârziat spre a discuta aceste două lucruri. Și aș propune ca la această consfătuire să fie invitați și președinții secțiilor mai active, și eventual unul sau mai mulți delegați autorizați de aceste secțiuni. Într-o astfel de adunare, care ar sintetiza punc-

tele de vedere ale câtor mai multe secțiuni, — după discuțiuni prealabile serioase în sânul acestor secțiuni — s'ar putea lua hotărâri într-adevăr salutare, obligatoare pentru toți, și s'ar face începutul unei activități serioase și controlate, de pe urma căreia vom fi îndreptățiți să așteptăm reînvierea.

Serbări de 3/15 Mai la Blaj. *Infruntând urgia jandarmilor ungurești, ucenicii școlilor din Blaj au sărbătorit, an de an, într'un chip sau altul, pomenirea zilei care a văzut marea adunare a celor patruzeci de mil. După întregirea neamului, serbarea a crescut în proporții. Valuri nesfârșite de elevi, din toate colțurile țării, veneau să se închine marilor umbre din trecut, pe locul unde a răsunat mai întâi voința neînfrântă a libertății noastre.*

Sărăcia mare și generală, care ne-a năpădit, a făcut să se curme, acum câțiva ani, șirul acestor prăznuri patriotice de mare răsunet, spre unanima părere de rău a celor-ceilău văzută și le-au înțeles uriașa putere pedagogică, educativă. — Azi această durere se transformă în bucurie. În butul crizei, care nu vrea să ne părăsească, Păr. mitropolit VASILE a rânduit să, se țină iarăși înălțătoarele serbări. A socotit că, dacă în anii trecuți au fost frumoase și binefăcătoare, apoi astăzi se impun ca o necesitate. Asmuțărilor de „revizionism”, cari se înțeleg mereu în lagărul asupritorilor noștri de demult, nu le putem da nici un răspuns mai potrivit decât învierea și afirmarea stăruitoare a sentimentelor cari mai întâi pe „Câmpia Libertății” dela Blaj și-au aflat expresia cu răsunet istoric. Și împotriva săgeților de ură ce ne pândesc la hotare, generația noastră tânără nu-și poate făuri scut mai puternic decât întărindu-se în dragostea de neam și de libertate din marile pilde ale trecutului, glasul cărora nicăiri nu răsună mai răspicat și nu învâluie sufletele cu atâta putere de vrajă ca în câmpia unde s'a rostit jurământul celor 40.000 și între zidurile unde sălășluiesc umbrele legendarilor eroi dela 48.

Facă Domnul, ca sărbătoarea reînviată — chemările de praznic s'au și trimis în toate părțile și anunțările de participare încep a sosi — să reușească deplin!

Refacere și progres

— Iarăși chestia inovațiilor — Pe calea cea bună a clarificării —

de Gavrili Todica

În articolele, fie de clarificare, fie de combatere, publicate de d-nii preoți *Străjeru, Iosif Popa* („Unirea” no. 11 și 12) și *Sept. Popa* („Patria” no. 73) cred că s'a sulevat, în toată amploarea ei, chestia unor inovații ce se încearcă ici-colo în biserica noastră.

Idei foarte sugestive, din experiența proprie, ne comunică d-l protopop *Sângeorgean* (în „Curierul Creștin” no. 1—1933).

De o parte și de alta s'au expus destul de clar, categoric — și cu aplomb chiar — argumentele pro și contra.

Considerând tot ce s'a spus în cauză, cred potrivit să fixez următoarele:

1. Problema principală trebuie să ne fie intensificarea, adâncirea vieții religioase.

2. Dacă această adâncire se poate realiza cu mijloacele ce ni-le oferă ritul oriental, atunci rămânem la ele, aplicându-le cu mai multă inimă, cu mai mult suflet.

3. Eu rămân însă cu impresia (care nu angajează pe nime), că numai aceste mijloace nu sunt suficiente.

Să-mi explic puțin această „eroare profundă”, cum o califică păr. Ios. Popa.

Dela untre și până azi, adecă timp de vre'o 230 de ani, tot la mijloacele orientale am rămas. Totuși nu am fost prea religioși: nici clerul, nici poporul, nici cărturarli, nici plugarii!). — Excepțiile laudabile și-au câștigat convingerile — în mare parte — prin contact cu biserica latină. — Pentru a nu fi acuzat de miopie, mă întreb: ce progrese religioase s'au realizat în bisericile ortodoxe naționale, în acest interval de 230 ani? — În multe mănăstiri din principatele române (până la secularizare)? — Ba chiar în mănăstirile dela Athos? — Și cu bună credință nu vom putea afirma

*) Nu ne-am distins nici prin ceva instituții religioase de model, cu toate că Ungurii nu ne împiedecau sub raportul acesta.

Foiața „Unirii”

Vorbe și fapte

Note cu creionul pe marginea câtorva articole de **Sabin Gh. Truța**

După cât constat, în calitate de observator dela distanță — căci, în definitiv, ce altceva ar putea să fie un biet popă necăjit, care își trăiește zilele într'o comună situație în creșterea munților, — în timpul din urmă chestiunea ziarului catolic a început să se discute febril. Faptul acesta nu prezintă în sine nici un pericol, dimpotrivă, e bine să se discute, căci, la urma-urmelor, din această discuție ne putem alege cu ceva bun și salutar.

Eu cred că nu poate să existe un creștin catolic conștios de menirea lui, care să nu dorească prosperarea bisericii din care face parte. Deci, — urmare firească, — nu poate să pledeze contra înființării publicațiilor catolice. Dar vail cu durere trebuie să recunoaștem, că în lumea de astăzi, plină de atâta orgoliu și patimi, cei conștios sunt atât de puțini, încât s'ar putea număra pe degete. Articolele „Respecte finem” și „Să mai așteptăm”, apărute în „Unirea” și semnate de părintele Neda, nu pledează contra înființării ziarului catolic. Acela cari cred contrarul, dau dovadă că nu l'au înțeles! Părintele Neda, în calitate de gazetar,

își dă pe deplin seama de greutatea și mizeriile împreunate cu redactarea unei gazete și pentru sfaturile înțelepte și bine rumegate pe cari le strecoară ici-colo în spațiul celor două articole, nu are să se supere nimeni. Eu îi dau dreptate, căci... am avut și eu norocul să mă ocup cu meseria de gazetar. Și cine se arde cu ciorbă, va sufla și în iaurt.

Nu vreau să răspund acelor cari au fost atât de lolali și drăguți să lanseze știrea plină de răutate și sarcasm, că înființarea unui ziar la București nu s'ar împăca cu sensibilitatea celor dela Blaj. Acestora le spun doar atât: Prin înființarea unui ziar la București, Blajul nu va pierde nimic, din potrivă, va câștiga. Înființarea acestui ziar va fi de interes general, deci și în interesul Blajului.

Și nu voi răspunde nici entuziastului. Volu desvolta însă mai pe larg un adevăr foarte trist, pe care părintele Neda îl atinge numai în treacăt. Firește, fără intenția de a jigni pe cineva. Dar nu volu retăcea nimic, pentruca să fiu pe deplin înțeles chiar și de acela cari nu vreau să înțeleagă.

În articolul publicat acum doi ani în „Unirea”, spuneam între altele, că ar trebui să ne facem cu toții datorlia, trecând dela vorbe la fapte. Acela cari sunt înzestrați cu talent, să scrie, iar ceilalți să sprijinească cu obolul lor publicațiile moral-creștine; căci — lucru hotărât, care nu dă loc discuției, — târgul stă din doi: Editor și cetitor. Dar firea românului

e cam păcătoasă. Cetitorii de astăzi — onoare excepțiilor — ar vrea să li-se furnizeze gazetele și broșurile „per amorem” adecă: „de pomană”.

Acum câțiva ani, primind autorizație din partea superiorității bisericești, am editat pe speșele proprii o broșură, care a fost recomandată publicului din partea „Unirii”. Curând după lansarea acestei recomandații, am primit cinci scrisori. Erau dela trei preoți și doi laici; cereau să le trimit câte un exemplar din broșură, anticipând costul. Au mai trecut câteva săptămâni, fără să mai primesc vre-o scrisoare. Neavând încotro, m'am decis să trimit la adresa protopopilor câte 10—15 exemplare, spre a le distribui preoților din tractul lor, pentru suma de 20 Lei exemplarul. — Era pe vremea când preoții primeau salariul regulat, câte șase, șapte mil de Lei lunar. Am mai trimis și Soc. Mariane, din diferite localități, câteva zeci de exemplare. Rezultatul: Din cele opt sute exemplare expediate la adresa protopopilor și a Societăților Mariane am primit banii pentru 230 exemplare. Am putut constata cu această ocazie că avem și protopopi cari sunt pe deplin vrednici de brăul vișniiu pe care îl poartă. Durere însă, atâția și atâția...

Unii mi-au retrimis broșurile. — onoare și acestora. — Dar cei mulți au reținut broșurile, fără să mă învrednicească măcar de un „mersi”. Câțiva preacuvioși — atunci când i-am recercat prin scrisoare să-mi comunice

aceste biserici au alunecat în „aberații prielicioase“ papistașe.¹⁾

Pentru același interval de timp, îndreptăviri privirile spre biserica latină! Câți oameni eși! Câți sfinți! Câte inovații și realizări grandioase, ca din nimic! Evocând numai câteva nume din pleiada acelor, cari au trăit în falma înțeniei: *Jean Vianney, Bernadeta Soubirous, Don Bosco, Tereza de Lisieux, Gemma Galgani, Contardo Ferrini*, apoi realizări ca *Lourdes* și strălucirea minunilor sale, instituțiile *Saleziane*, inițiativele eroice de *Presa Buhă* — va trebui să exclamăm cu poetul: „Câtă depărire, Doamne!“

Iată de unde am rămas cu impresia (care încă nu angajează pe nimeni, dacă nu se orientează după aceleași fapte și criterii), că pentru adâncirea vieții religioase nu sunt suficiente numai mijloacele ce ni-le oferă ritul oriental.

4. În orice caz: completările trebuie să fie perfect asimilabile, inovațiile trebuie să fie organice, pentru a nu face din biserica noastră o caricatură.

5. Invocarea actului unirii dela 1700, pentru a ni-l constitui într'un veto: nu e argument. Generația dela 1700 și-a avut voința liberă, precum generația de azi își are voința liberă. Precum actul dela 1700 nu împiedecă pe nici un unit de a trece la ortodocși sau la protestanți (sectari): în același mod nu ne poate împiedeca de a completa mijloacele vieții religioase cu unele mijloace încercate în biserica latină.

6. Asupra problemei: că ce completări, ce inovații și în ce măsură ar fi necesare? — nu mă pot pronunța nici eu, nici alții, dela masa de scris. Cuvântul deciziv îl pot avea numai încercările din viața practică și ulterior — pe baza experiențelor — factorii competenți.

7. Completarea unor mijloace nu înseamnă suprimarea lor.

Ceremonialul, fie cât de lung, sau de frumos, nu înseamnă adâncire religioasă. Mai degrabă se întâmplă că obosește pe ascultători și atunci efectul lui e nul.

8. Refacerea fiind posibilă, fie cu inten-

¹⁾ Poate unii cugetători serioși, ca *Vladimir Soloviev*, în Rusia, mai făceau excepții, trecând la catolicism.

sificarea mijloacelor vechi, fie cu completarea lor prin unele inovații: în ambele cazuri suntem îndreptățiți a ne aștepta la un progres mai mare în viața religioasă, decum l-am avut până acuma.

Nici să nu aibă alt scop discuțiile noastre decât progresul.

Inițiativă norocoasă. Ținem mult să avem în clerul nostru cât mai mulți celibi. De prisos să se mai insiste asupra motivelor cari, așa zicând, ne forțează în această direcție împușă nu numai de considerații așetice, ci și de altele de natură mai aproape de pământul vremilor de acum.

I. P. S. Valeriu al Orzli a dovedit, printr'un gest arhieresc mai nou, că apreciază la justa sa valoare curentul tot mai pronunțat al îmbrățișării celibatului. În ziua de Jola mare a anului în curs, a făcut ceva ce nu s'a prea făcut la noi acasă până acum: a sfințit între diaconi (de sine înțeles că celibi) trei clerici din Seminarul eparhial: pe rev. *Eugen Fürös*, *Leontin Silaghi* și *Eugen Pantea*, rămânând ca darul hirotoniei să li-se împărtășească după mântuirea studiilor teologice.

Ne bucurăm din inimă de această inițiativă fericită, și dorim să vedem realizată cât mai curând și plănuita „Asociație“ a preoților noștri celibi, care pe membrii îi va ajuta să se menție la înălțimea morală reclamată de statul lor, și printr'inși va contribui ca tot mai mulți să bătătoriască, în viitorul apropiat, același drum.

Știri mărunte

Personale. Preaven. Ordinariat arhiepiscopesc a numit pe pâr. *Virgil Brădălean* din Frunzeni, paroh la Lunca, iar pe pâr. *Emil Boros* din Șaulia, paroh la Șinca Veche.

— Ven. Ordinariat de Oradea a numit pe nouhirotoniții: pâr. *Gheorghe Mihăș*, admin. paroh la Meșent; pâr. *Iosif Stanciu* la Stârciu.

Casa „Calendarul“-ui. Cotidianul de sub direcția d. *Nichifor Crainic*, deși abia intrat într'al doilea an de viață, se simte în puteri

să-și ridice casă nouă și frumoasă, în strada *Domnița Anastasia* din Capitală. Solemnitatea punerii pietrii fundamentale a avut loc luni, de zi întâiu a lunii Maiu, în prezența unui public numeros și select. Serviciul religios l'a săvârșit un sobor de preoți, în frunte cu pâr. *Gregoriu Cristescu*, prof. universitar. Din cuvântul ocazional al d. *Crainic* s'a putut afla și unul din secretele viabilității acestui ziar de mare anvergură și creștinească mentalitate: jertfa incredibilă a unui mirean de bine, a cărui modestie s'a opus până și la descoperirea numelui său.

Ordin călugăresc desființat. Viguros odată și puternic după numărul membrilor, ordinul *Eremitilor sf. Ieronim* înființat pela 1300 de fer. *Petru de Pisa* în vremea din urmă abia vegeta, pe lângă toate străduințele de a-l face iarăși viabil. Decretul pontifical de desființare află în sânul lui 15 preoți și 6 frați laici, cei dintâiu fiind îndrumați să între în rândurile clerului de mir, frații laici și novicii fiind scăpați de orice fel de legături clericale, iar averea ordinului trecând în proprietatea Sf. Scaun.

Locale. Dumineca viitoare, a *Samarinencei*, va predica în catedrală pâr. *Dr. Ioan Cristea*, secretar mitropolitan.

Reuniunea Femeilor Unite din Zlatna activează. Condușă chiar dela început — de mai bine de 30 de ani, — de venerabila matronă dna *Elena V. Albini*, Reuniunea Femeilor Române Unite din Zlatna a continuat și continuă să lucreze mereu din iubire față de aproapele. După daniile de peste 4000 Lei din iarnă (vestminte, încălțăminte și alimente pentru tot soiul de nevoiași), odată cu începerea Anului Sfânt (2 Aprilie c.) a început un nou fel de activitate binefăcătoare: aranjarea de conferințe religioase. Cea dintâiu a ținut-o dna *Elena V. Albini*, cuvântând cu duioșie și rară pricepere despre „Iubirea de mamă“. Asistența, foarte numeroasă, a aplaudat-o călduros. (c.)

Scad divorțurile în Statele Unite. Oficiul Statistic nordamerican semnalează un fenomen îmbucurător: se împușează cazurile de divorț. În răstimpul dintre 1929—1931 au fost adecă, după cum arată datele culese, cu 17.773 mai puține căsătorii desfăcute ca în perioada anterioară de aceeași durată.

dacă au distribuit sau nu broșurile, mi-au răspuns că nu le-au primit. Eu, — naiv de felul meu — le-am expedit din nou și... — vă rog să nu râdeți — probabil nici acestea nu le-au primit... O dedue asta din împrejurarea că nici până astăzi nu mi-au răspuns. Scurt! Din afacerea cu broșura am păgubit câteva mii de lei. Dar scrisul e o patimă. Se ține de om ca scaful de oate. Și vai de buzunarul acelor cari îndrăznesc în România de astăzi să editeze scrieri morale! După eșecul cu broșura, am început editarea unei reviste, sociale, tot pe cont propriu. După lupte și chinuri de un an, revista a sucombat, răpindu-mi din buzunar câteva mii de lei.

În urma acestui nou eșec, am abandonat pentru totdeauna gândul de a mai edita ceva pe cont propriu. În anul din urmă, părintele *Anton Gabor* — căruia îi datorez multă recunoștință — mi-a editat în biblioteca „Presa Bună“ patru broșuri. Aceia cari doresc să cunoască soarta acestei prese, nu au decât se să adreseze părintelui *Gabor*. Vă asigur însă că soarta acestei prese este cât se poate de critică; nu datorită scriitorilor, ci datorită publicului inconștient.

Un profesor de licen se tânguia amarnic într'un articol publicat — nu de mult — în „Unirea“, că nu avem cărți și broșuri morale. Uitasă că la *Presa-Bună* din Iași scrierile morale stau în vrafuri și năpădite de praș. Iar

acum de curând, un frate în *Hristos* publică un articol prin care cere cărți bune. Păcat de hârtiel *Făcea* mult mai bine, dacă se adresa părintelui *Gabor*; l'ar fi servit cu multă bucurie.

Și să nu se creadă că cele amintite de mine sunt cazuri sporadice. Nici decât! Soarta tuturor publicațiilor morale este aceeași, adecă mai mult decât mizeră. „Unirea Poporului“ dela *Blaj*, recunoscută ca cea mai bună gazetă pentru popor, are datorii de aproape un jumătate de milion. „Unirea“ luptă cu mari greutăți. Abonamentele nu se achită, iar unii dintre frați, rupți din trupul arhidiecezei și atașați la diecezele sufragane, nu mai vreau să aboneze „Unirea“, fiindcă... exigențele lor intelectual-spirituale sunt pe deplin satisfăcute prin organul eparhial. Care organ? Nucumva... aceste exigențe ale cuvivoșilor frați sunt satisfăcute prin „Curierul Creștin“ al eparhiei Cluj? care, în definitiv, nu este altceva decât „Cercularul“ uzat la *Blaj*. Păi, să nu ne mirăm dacă lumea ne timbrează cu epitetul de „ramolliți“.

„Sentinela Catolică“, revista „Lumina Creștinului“, etc... au aceeași soartă. La *Șimleul-Silvaniei* a apărut în anul trecut o revistă feminină, pur morală. Nu costă decât 120 Lei anual. Întrebați-l pe părintele *Bălibanu*, redactorul revistei, câte abonamente sunt achitate? Eu îmi rezerv numai întrebarea: Câte din preotesele noastre, sau flicele de

preoți, se pot mândri că au abonat această revistă?... În schimb, în multe din familiile intelectualilor noștri vei găsi revistele „*Veselia*“ și „*Pardon*“-ul... și, fără îndolală, vei găsi și romanele senzaționale din colecția celor 15 lei, ba poate chiar și „delicatele“ povestiri ale lui *Pittigrilli* și *Boccaccio*.

Între astfel de împrejurări — și vrând-nevrând trebuie să recunoaștem că așa este — să nu ne mirăm de loc dacă se găsesc și oameni cari dubitează în deplina reușită a unui cotidian catolic, deci moral-creștin.

Se spune că chestiunea financiară a cotidianului este aranjată. Cum?... Îi sunt asigurate abonamentele? sau poate are la dispoziție fonduri de milioane? Dacă este așa, atunci... la lucru fără șovăială! Dar, dacă aceste milioane sunt numai în fantezia câtorva indivizi ultra-idealști, atunci... să nu ne pripim cu cotidianul, ci să ne mulțumim deocamdată cu o revistă. Reușita unei publicații nu depinde de acela care o editează, ci de bunăvoința cititorilor. Iar nouă tocmai asta ne lipsește, adecă: publicul cititor, conștient de datorie. Și dacă este așa, atunci... ar fi o curată nebunie să ne avântăm în vâltoarea unui haos, din care ne-am putea pomeni foarte ușor cu o „tristissima noctis imago“.

Cetiți și răspândiți: „UNIREA“

Sfințire de clopot în Carei. Pe lângă toate greutatea vremii, credința vie tot știe găsi modalitatea de a face ceva pozitiv pentru creșterea podoabei Casei Domnului, chiar și cu jertfe simțite. Dovadă parohia noastră din Carei care a găsit mijloacele de lipsă pentru procurarea unui clopot de metal, în greutate de 728 kg., dela firma Novotny din Timișoara, montat și binecuvântat în ziua de Florii c. din partea păr. canonic on. prot. și paroh Alex. Gera. Lucrare frumoasă, perfectă și conștiințioasă (cum ni-se scrie). Lumea credincioșilor a rămas încântată de sonoritatea sunetului noii achiziții a bisericii lor, mulțumind lui Dumnezeu pentru bucuriile zilei și pentru bucuria deosebită de a ști că de aci înainte glasurilor de chemare la sfintele slujbe li-se mai alătură unul, puternic și armonios, pornind dela lăcașul de închinare al lor, al părinților și al urmașilor lor.

Idee ingenioasă. A avut gazeta catolică săptămânală »The Universe« din Londra. Și-a zis așa: avem șomeri destui. Să le facem, cât mai multora cu putință, parte de-o mângâiere care să-i înalțe sufletește și s'atrage în chip special binecuvântarea ceriului și asupra cauzei ca atare: să-i ducem în pelerinaj, de Anul Sfânt, la Roma. A făcut apel la inimile înțelegătoare, și rezultatul este peste așteptări. Săptămâna primă s'a încheiat cu danii bănești în sumă de 290 funți sterlini (deajuns pentru 23 de pelerini). În săptămâna a doua suma s'a urcat la 589 funți sterlini (deajuns pentru 45 de pelerini), într'a treia la 846 funți (deajuns pentru 67 pelerini), iar într'a patra la 1064 funți, ceea ce acoperă toate speșele efective pentru 84 de pelerini. — Și contribuțiile spre acest scop sunt în continuă creștere.

Telefonul »Unirii«

I. Sibiu. Nu-i destul să te chemi ortodox, pentru a avea și doza de doxă necesară unui cetățean desghiețat. Precum nu-i destul să fii »Telegrafist« la Sibiu, pentru a înțelege adâncile probleme teologice, cari frământă mintea liceenilor din colegiile protestante. Din »cazul Galilei«, de care nu încap nici astăzi unii savanți fără certificat de școală primară, dâștii pricep doar atât: »Curios mai e și cu papa asta: când e papă, când nu e; când e infalibil, când nu e«. Și nici măcar acest adevăr banal, elementar, nu-l înțeleg. Li-se năzare că înțelegiunea aceasta »prea e dela cel rău!« — Dela cine o fi atunci marea, nepătrunsă înțelegiunea a »Telegrafistilor«? Și mai ales, unde o țin?

D. București. Plănuirile țesute în »Calendarul« de către d. I. Savin, pentru o nouă politică ortodoxă a României, nu sunt lipsite de interes. În deosebi cele privitoare la refacerea patriarhiei ecumenice. Au însă un cusur: nu sunt realizabile. Mai întâiu bisericile autocefale din Europa ar avea să se împartă asupra celor trei Patriarhii orientale: Ierusalim, Antiohia și Alexandria, purtându-le părințească grijă. În care împărțea România ar cere pentru sine Ierusalimul. Acum, nu știm cât de grăbiți vor fi Sărbii, Bulgarii și Grecii să scalde în bani buni pe fericiții Patriarhi de peste ape. Cert este însă, că vor protesta într'un glas împotriva părții de jertfă ce și-ar revendica o autochefalia română. Apoi: cu bani, nu învie morții! Glorioasele Patriarhii vor rămâne umbre, oricâte bilete de bancă li-s-ar trimite. — Să trecem însă peste asta. Patriarhul ecumenic din Târgigrad ar urma să fie »internaționalizat«, să cărmuiască întreaga ortodoxie cu ajutorul unui sobor de înalte fețe bisericesti desemnate de către bisericile autocefale naționale, în măsura importanței fiecăreia. Aci ar izbucni altă neînțelegere: cine determină gradul de importanță al singuraticilor autocefalii? Și cum s'ar lua hotărârile în viitorul colegiu de »cardinali« pravoslavnic? Prin vot, dictat de către țările cari au trimis pe reprezentanții respectivi? Ar fi o armonie, ca în parlament! — Nu se poate clădi autoritate bisericescă în acest chip democratic și antiangelic. În Biserică puterea nu emană dela națiune, ci dela Hristos! Patriarhul ecumenic nu o are. Ortodoxia a renunțat principial la ea. De aceea nici nu va avea o cărmă și un cap real, ori câți bani și consilieri-internaționali ar trimite la Constantinopol!

»Glasul Monahilor«. București. Am citit chemarea păr. Popescu. Ne-a emoționat. Arde în ea marele dor pe care îl nutrim și noi: să vedem pe toți Români una, într'o singură Biserică, în adevărata lor lege strămoșească. — Dar asta nu se poate în felul visat de sf. Sa. Asta ar însemna să ne depărtăm cu toții de adevăr. Fiindcă, oricum, pecetea adevărului e mormântul sf. Petru, dela Roma. De ea ne-am ținut și noi atâta vreme. Acolo este, deci, legea noastră strămoșească, iar »cea nouă« este rătăcire adusă de aiurea. Adevăruri pe care nu le-a răsturnat de loc »creștinul ortodox«, care strigă, în același »Glas«, că »nu Roma ne-a creștinat, ci apostolul Andrei! — Apoi, tot înspre teza noastră trăg și »interesul neamului«. Oricum, mai bine ne-ar sta nouă în marea familie catolică, decât sub oblăduirea umbrelor de Patriarhi din Atena

și Constantinopol. — De aceea Vă recomandăm să nu Vă pripiți cu chemările. Mai citiți puțină teologie și puțină istorie. Nu strică!

B. Lupeni. Firește că ne bucurăm de orice colaborare serioasă. Mai ales dacă cei cari ne scriu țin seamă de tot ceea ce s'a spus deja în chestia la care iau și ei cuvântul, ca să nu repete, plicticos și inutil, șirele altora. Tiparul e scump, iar cetitorii au tot dreptul să le fie cruțată sensibilitatea de tortura aceleiași arii. Scurt și la înțeles: facem loc, cu drag, ori cărei idei noi, de câte ori e vorba de soluționarea unei probleme ce a fost pusă în coloanele noastre. Cum e de ex. și problema inovațiilor rituale. Ne însușim în întregime adagiul: audiatur et altera pars, fiind de convingerea, că rezultatul discuțiilor serioase, lipsite de patimă, nu poate fi altul decât limpezirea chestiilor controversate. Iar rostul nostru acesta este: să slujim binelui și adevărului fără căutare la față.

Am primit abonamentul pe 1932: Oficiul parohial, Dragsina; Parohia, Cenadul-mare; Oficiul parohial, Cornești; Oficiul parohial, Supurul de Jos; Oficiul parohial, Valea lui Mihaiu; Ch. Oradea; Oficiul parohial, Maladia; Oficiul parohial, Maluțiu; R. Hârseni.

Am primit abonamentul pe 1933: M. Desmir; M. Reșița; C. Satu-mare.

Biserica, Cheia. Am primit 100 Lei. Achitat până la 31 XII 1933.

Biserica Jolib. Am primit 300 Lei. Achitat până la 30. VI 1933.

Dr. C. Petrova. Confirmăm primirea sumei de Lei 400, abonament pe 1931 și 1932.

Dr. P. Abrud. Chităm primirea sumei de Lei 600, abonament pe 1931, 1932 și 1933.

J. Petroșeni. Confirmăm primirea abonamentului pe 1932 și 1933.

M. Assisi. Am primit abonamentul pe 1933, trimis prin Părintele Neculaeș din Oradea.

Oficiul protopopesesc Lupeni. Vă mulțumim pentru abonamentele încassate dela parohiile: Aninoasa, Bărbănteni de sus, Uriceni și Păr. Berinde, Lupeni.

Concurs

pentru ocuparea postului vacant de cantor în parohia gr. cat. **Bistrița** (jud. Năsăud). Termenul este până în 30 Iunie 1933. — Reflectanții vor înalța cererile împreună cu diploma de cantor dela Blaj până la data de mai sus Of. par. și se vor prezenta în una din dumineci la s. biserică. Sunt preferiți cei ce știu conduce și corul bisericei.

Bistrița, la 10 Aprilie 1933.

1-3 (145)

Curatorul

Hotel de închiriat

Hotel »CENTRAL« din centrul orașului Blaj, având cafenea și restaurant, se exaren-dează, dimpreună cu întreg aranjamentul.

Ofertele să se trimită la adresa băncii »PATRIA« din Blaj.

144 2-3

»AJUTORUL«, Bancă de Credit, Comerț și Economii, Soc. An. TEACA

Convocare

În conformitate cu Art. 10 din statute se convoacă a

VII adunare generală ordinară

a acționarilor, pentru ziua de 29 Maiu 1933 ora 10 a. m în localul Institutului din Teaca.

Vor avea dreptul a lua parte la această Adunare generală toți acționarii, cari vor depune acțiunile lor la cassa Institutului până în ziua de 28 Maiu 1933.

Acționarii votează în persoană, sau prin mandatari autorizați, cari trebuie să fie și ei acționari.

Dacă adunarea generală nu va întruni majoritatea cerută de statute pentru a putea delibera și a lua hotărâri valide, ședința se amână pentru 8 zile și anume pentru ziua de 6 Iunie 1933, când se va ține fără altă convocare, la aceeași oră și acelaș sediu, ori care ar fi capitalul prezent sau reprezentat.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării gen.
2. Raportul Comitetului de Administrație și al Comitetului de Cenzori, aprobarea și darea absolutului pe gestiunea anului 1932.
3. Alegerea a 3 membri în Cons. de Adm.
4. Eventuale propuneri anunțate în scris Consiliului de Administrație.
5. Închiderea adunării.

DIRECȚIUNEA.

BILANȚUL GENERAL:

ACTIVE	Inchelat la 31 Decembrie 1932	PASIVE	
Cassa	1.051—	Capital	2.000.000—
Cambii scontate	5.795.683—	Fond de rezervă	124.516—
Cambii cu acoperire ipotecară	1.099.503—	» » a creanț. dubioase	172.339—
Cambii scont industrial	198.000—	Fond de penzie	£8.010—
Debitori în cont curent	7.093.186—	Depuneri spre fructificare	364.865—
Imobilele Institutului la Teaca și Răciu	860.568—	Reescont	3.616.073—
Mobiliile și case de fier	699.000—		2.813.696—
Interese restante	50.000—		
	90.799—		
	8.794.634—		8.794.634—

CONTO PROFIT ȘI PIERDERE

DEBIT	Inchelat la 31 Decembrie 1932	CREDIT	
Interese la reescont	58.513—	Interese și comisioane	186.797—
Salare	89.200—		
Spese generale	39.084—		
	186.797—		186.797—

Moise Petric director contabil autorizat.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE.

Ioan Hossu președinte, Grigoriu Manoilă, Alexandru Gherghel, Simion Chibulcutean, Augustin Pop, Vasile Man, Ioan Pop, Teofil Hossu.

COMITETUL DE CENZORI:

Verificat și aflat în ordine.

Teaca la 28 Aprilie 1933.

Dr. Aurel Callani președinte, Alexandru Moga, Simion Nicoară, Aurel Marinovits, Teodor Bunuș

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj